

Stručné dějiny filmových archivů

Raymond BORDE (1983): *Les cinémathèques*. Lausanne: Editions L'Age d'Homme.

ZROZENÍ MYŠLENKY

Něco nenahraditelného

- Kinematograf zaznamenávající
 - každodenní život
 - důležité události (politické, kulturní)
 - cizí země

Boleslas Matuszewski

- * 1856 - ???
- 1897 stal se fotografem ruského cara, a začal natáčet na lumiérovskou kameru
- 1898:
 - *Une nouvelle source de l'histoire* (březen)
 - *La photographie animée, ce qu'elle est, ce qu'elle doit être* (podzim)

Archiv

- idea poskytnout budoucím generacím přesný a nezpochybnitelný obraz současnosti
- druhý text dokonce předjímá funkce a oddělení budoucích archivů
 - průmyslová kinematografie (patentní právo)
 - lékařská kinematografie (sledování nervových onemocnění)
 - vojenský archiv
 - místní obyčeje
 - symfonická hudba a důležití dirigenti, tanec a divadlo
 - rodinná kinematografie
 - policejní vyšetřování

Požadavky

- filmová sbírka musí být veřejná
- a podporovaná ústředními orgány státu
- právo povinného „výtisku“
- zpřístupnění projekcemi (u vojenských snímků s potřebným zpožděním)
- nabývání sbírek dary, z pozůstalosti, výměnou
- vydávání periodika s celoevropskou působností
- **důraz na zachování negativů**

Omezení

- Matuszewski se omezuje na dokumentární snímky
 - speciální komise by měla vyřazovat takové filmy, které jsou jen zábavné a nemají žádný přínos pro konkrétní okruhy zájmu
- užitečnost je důležitá pro sbírky až do konce období němého filmu
 - všechny sbírky před r. 1930 jsou účelové – výukové, vojenské, soudní, oborové
 - žádná se nezabývá kinematografií v jejím celku a většina z nich vylučuje fikční filmy

- Boleslas Matuszewski: Nový historický pramen. *Illuminace*, 1993, č. 2, s. 87-91.

Předarchivní sbírky

- 1894: Copyright Office, Washington
- 1895-7: filmy brí Lumiérů u Lyonského soudu
- 1898: Matuszewského projekt
- 1901-11: sbírka abbé Joye v Bâle
- 1906: založena sbírka Alberta Kahna (každodenní život)
- 1906-11: nerealizovaný projekt archivu v Paříži
- 1911-12: sbírka novináře Anker Kirkebyeho v Kodani
- 1917: založení sbírek vojenských filmů v Berlíně, Londýně a Paříži
- 1920: otevření General Film Library (New York) – prodej archivních záběrů
- 1926: sovětský archiv dokumentárních snímků
- 1928: projekt British Empire Film Institute v Londýně

Ukázky

- Det første filmarkiv/ The First Film Archive
– filmy natočené pro deník *Politiken* (Anker Kirkebey)

PRVNÍ ARCHIVY

Stockholm

- 31. října 1933: Svenska Filmsamfundet
- shromažďování všech filmů – i zábavných
- Bengt Idestam-Almquist (novinář, spisovatel a později filmový historik)

Berlín

- 1934: Reichsfilmarchiv
- Joseph Goebbels
- nejprve zákaz ničit či vyvážet negativy filmů bez povolení Reichsfilmkammer (prosinec 33)
- 6. 12. 1934: na shromáždění Reichsfilmkammer Goebbels oznámil založení archivu, v té době s 1200 filmy, „umělecky a kulturně důležitými“
- oživení domácí kinematografické výroby

Londýn

- 1935: National Film Library
- základy v Commission on educational and cultural films (1929), v r. 1933 založen British Film Institute, a později v jeho rámci i filmová sbírka
- Ernest Lindgren

New York

- 1935: Film Library při Museum of Modern Art
- Iris Barryová
- první veřejné projekce archivních sbírek

Paříž

- 1936: La Cinémathèque Française
- vytvořená z filmového klubu – Henri Langlois a Georges Franju
- Jean Mitry jako archivář

Brusel

- 1938: Cinémathèque de Belgique
- belgická surrealistická skupina (André Breton)

Sbírky při filmových školách

- 1934: sbírka pro výuku při moskevském VGIKu, pozdější Gosfilmofond
- 1937: sbírka při Centro Sperimentale v Římě

- počáteční iniciativy jednotlivců
 - činných ještě v poválečném období, až do 60. let
- nostalgie po němém filmu
 - několik let po nástupu zvuku
 - kánon důležitých snímků (např. v Belgii jedním z prvních filmů *Křižník Potěmkin*)

FIAF

- Oficiální názvy:
 - La Fédération Internatinal des Archives du Film
 - International Federation of Film Archives
 - Federacion Internacional de Archivos Filmicos
- 17. června 1938
- setkání zástupců 4 archivů: Iris Barryové a Johna Abbotta (New York), Olwen Vaughamové (Londýn), Franka Hensela (Berlín) a Henri Langloise (Paříž)
- první kongres 26. července 1939 v New Yorku